

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-44>

УДК 336.226.11

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ З ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

PERSONAL INCOME TAX BENEFITS: PROBLEMS AND PROSPECTS

Найденко Олексій Євгеновичкандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0638-3965>**Нікулін Дмитро Юрійович**здобувач вищої освіти, третього (освітньо-наукового рівня),
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-1352-6081>**Naidenko Oleksii, Nikulin Dmytro**

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Стаття присвячена дослідженню податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб. Узагальнено пільги за податками та зборами відповідно до Довідника пільг. Доведено, що не всі види пільг регламентовано в податковому законодавстві. Встановлено наявні суперечності між податковим законодавством та Довідником пільг Державної податкової служби України. З'ясовано, що відсутній уніфікований звітний документ, в якому систематизуються суми пільг, надані платникам податків. Розглянуто проблеми застосування окремих видів податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб. Встановлено, що кількість осіб, які користуються правом на податкову соціальну пільгу та податкову знижку знижується. Доведено необхідність запровадження в Україні прогресивної шкали оподаткування заробітної плати для реалізації стратегічних цілей Національної стратегії доходів. Окреслено необхідність стимулювання молоді до працевлаштування в Україні шляхом звільнення їх від оподаткування податком на доходи фізичних осіб (за досвідом Польщі) на період воєнного стану. Узагальнено та обґрунтовано пропозиції щодо зміни податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб. Запропонована обов'язкове включення податкових пільг до Довідника пільг Державної податкової служби України, який має корелюватися із податковим законодавством.

Ключові слова: податкові пільги, податок на доходи фізичних осіб, податкова соціальна пільга, податкова знижка, Національна стратегія доходів, прогресивне оподаткування, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, мінімальна заробітна плата.

The article is devoted to the study of tax benefits from personal income tax. Tax and fee benefits are summarized in accordance with the Handbook of Benefits. It is proven that not all types of benefits are regulated in tax legislation. Existing contradictions between tax legislation and the Handbook of Benefits of the State Tax Service of Ukraine are identified. It is found that there is no unified reporting document that systematizes the amounts of benefits provided to taxpayers. The problems of applying certain types of tax benefits from personal income tax are considered, in particular, a reduced tax rate, tax exemption, tax social benefit, tax discount. It is established that the number of persons who enjoy the right to a tax social benefit and tax discount is decreasing. The need to introduce a progressive wage tax scale in Ukraine to implement the strategic goals of the National Income Strategy is proven. The need to stimulate young people to find employment in Ukraine by exempting them from personal income tax (based on the experience of Poland) for the period of martial law is outlined. It is established that restrictions for students who receive a scholarship from the budget on the application of tax social benefits are discriminatory and should be abolished. It is proven that some types of expenses included in the tax discount do not provide equal conditions for their inclusion (expenses on reproductive technologies, expenses for paying the state duty for the adoption of a child). Proposals for changing tax benefits on personal income tax are summarized and substantiated: exemption from personal income tax for participants in World War II, setting the limit for the application of tax social benefits at the level of the minimum wage or in euros, application for the period of martial law of the right to a tax

discount for persons who are citizens of Ukraine but have lost the status of a resident of Ukraine as a result of leaving the temporarily occupied territories abroad. It is proposed to mandatory include tax benefits in the Handbook of Benefits of the State Tax Service of Ukraine, which should be correlated with tax legislation.

Keywords: tax benefits, personal income tax, tax social benefit, tax discount, National Income Strategy, progressive taxation, non-taxable minimum income of citizens, minimum wage.

Постановка проблеми. В останні роки спостерігається перекидання податкового навантаження на фізичних осіб. Це в першу чергу стосується податку на доходи фізичних осіб, роль якого у доходах Зведеного бюджету України суттєво зросла і за підсумками 2025 року склала 30,8 % [1], хоча ще у 2012 році цей показник складав 15,3 %. За даними Єврокомісії податки на працю в ЄС становили в середньому 51,2 від податкових надходжень за підсумками 2023 року [2]. При цьому незважаючи на воєнний стан показник податкового навантаження на економіку суттєво не зменшується і за підсумками 2024 року складав 27,7 %, хоча безумовно є набагато нижчим аніж в ЄС, де аналогічний показник за 2024 рік склав 40,4 % [3]. Одним із показників, що впливає на динаміку податкових надходжень є податкові пільги, які призводять до втрати доходів бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням податкових пільг та їхнього впливу на податкову політику держави займалися різні фахівці, як іноземні, так і українські.

Карбоньє К. та інші [4] вважають, що податкові пільги призводять до нерівних умов на ринку праці.

Богацькі С. та інші [5] дослідили вплив пільг та вигід на доходи бюджету.

Гранель Р. та інші [6] наголошують на тому, що нерівність доходів залишається однією з головних проблем, з якими стикаються країни ЄС, внаслідок застосування податкових пільг.

Таку ж думку розвивають у своїй публікації Сологон Д. та інші [7], які вважають, що нерівність доходів є наслідком застосування податкових пільг.

В науковій роботі [8] робиться акцент на аналізі ефективності прогресивної та пропорційної податкових систем у сприянні соціальній справедливості. При цьому автори вважають необхідність поєднання таких систем в практиці оподаткування.

Мартинюк І. в своєму дослідженні приділила увагу аналізу податкової соціальної пільги [9].

Л. Райнова [10] дослідила проблеми застосування податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб в Україні та країнах ЄС.

Бурковська А. та Теряник Д. [11] зосередили увагу на проблемах застосування податкових пільг під час воєнних дій.

П. Коломієць вважає податкові пільги загрозою податковій безпеці внаслідок втрат доходів бюджету від надання таких пільг [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Податкову пільгу та її складові визначено статтею 30 Відповідно до пп. 30.1 Податкового кодексу України [13]. Але, разом із тим цим підпунктом не передбачено такий від пільги як операції, що не є об'єктом оподаткування.

Загалом перелік податкових пільг в Україні систематизовано в Довіднику Державної податкової служби України. До квітня 2013 року існував єдиний перелік податкових пільг, однак потім такі пільги було розподілено на дві категорії: пільги, які призводять до втрат доходів бюджету, та інші пільги [14]. При цьому відсутнє будь-яке обґрунтування такого поділу податкових пільг, тому він є більш штучним.

Станом на 1 січня 2026 року податкові пільги передбачено з таких податків:

- пільги, що є втратами доходів бюджету: податок на прибуток підприємств; плата за землю; ПДВ; податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; місцеві податки та збори; транспортний податок; екологічний податок; акцизний податок по підакцизним товарам, що вироблено в Україні;

- інші податкові пільги: податок на прибуток підприємств; ПДВ; акцизний податок по підакцизним товарам, що вироблено в Україні.

Недоліками Довідника податкових пільг можна вважати:

- відсутність пільг з податку на доходи фізичних осіб, хоча в IV розділі Податкового кодексу України є норми, що регламентують знижену ставку, звільнення від оподаткування, податкову знижку, податкову соціальну пільгу;

- відсутність пільг з мита. Хоча Митним кодексом України [15] передбачено статті, пов'язані із звільненням від оподаткування митом;

- відсутність пільг з акцизного податку по операціям експорту та імпорту. При цьому

в звітах податкових органів, присутня статистична інформація щодо втрат бюджету від надання таких пільг;

- відсутність розмежування податкових пільг з ПДВ на пільги всередині держави та пільги, пов'язані із імпортом / експортом;
- відсутність пільг з рентної плати.

Також слід зауважити, що сьогодні не існує уніфікованого документа, в якому платники податку наводять суму податкових пільг. Наразі пільги відображаються окремо за кожним видом податкової звітності.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в узагальненні й аналізі податкових пільг з податку на доходи фізичних осіб, для виявлення існуючих проблем щодо їх застосування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як вже зазначалося вище, IV розділ Податкового кодексу України передбачає різні податкові пільги, які корелюються зі статтею 30.1 Податкового кодексу України [13]. Зупинимось на аналізі деяких з таких пільг.

1. Знижена ставка податку на доходи фізичних осіб, характерна в основному для розвинутих країн [4; 6; 11]. Основною ставкою податку при оподаткуванні доходів фізичних осіб в Україні, є ставка в розмірі 18 %. Разом із тим, в деяких випадках може застосовуватися інші ставки податку на доходи:

- 0 % – отримання подарунків або спадщини від осіб першого ступеня споріднення; перший продаж протягом календарного року об'єктів рухомого та / або нерухомого майна з урахуванням правил та обмежень, передбачених статтями 172 та 173 Податкового кодексу України;
- 5 % – другий продаж об'єктів рухомого та / або нерухомого майна протягом календарного року; спадщина або подарунки не від осіб першого ступеня споріднення; дивіденди, отримані резидентом від юридичної особи;
- 9 % – дивіденди, отримані нерезидентами.

Зауважимо, що з 2004 року Україна відмовилася від застосування прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб, що в умовах діючого законодавства майже не забезпечує реалізацію принципу соціальної справедливості, який регламентовано пп. 4.1.6 Податкового кодексу України [10; 14] Окрім того, податковим законодавством не визначено розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян, який застосовується в переважній більшості країн ЄС [4; 5; 10]. Прогресивну шкалу оподаткування застосовують різні країни ЄС:

Австрія [16] (річний неоподатковуваний дохід 13 308 євро); Кіпр [17] (річний неоподатковуваний дохід 19 500 євро); Фінляндія [18] (річний неоподатковуваний дохід 21 200 євро), Франція [19] (річний неоподатковуваний дохід 11 497 євро), Німеччина [20] (річний неоподатковуваний дохід 12 096 євро), Люксембург [21] (річний неоподатковуваний дохід 13 230 євро) та деякі інші. При цьому країни ЄС декларують політику соціальної справедливості оподаткування [4; 5; 7; 10].

Як бачимо в країнах ЄС реалізується принцип соціальної справедливості та податковий тягар перекладається на більш заможні верстви населення.

Однією із стратегічних цілей Національної стратегії доходів до 2030 року [22] є відновлення прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб. Такі зміни мають впроваджуватися поетапно протягом 2025-2027 років. Але протягом 2025 року не було прийнято жодних документів, які б стосувалися прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб.

2. Звільнення від сплати податку. Такий вид пільги в зарубіжних країнах здебільшого застосовується до малозабезпечених верств населення [5; 8; 10]. В Україні стаття 165 Податкового кодексу передбачає різноманітні звільнення доходів від оподаткування податком на доходи фізичних осіб, серед яких слід відмітити наступні: матеріальна допомога, стипендії, аліменти, вартість подарунків у негрошовій формі в розмірі не вище 25 % від мінімальної заробітної плати (на 1 січня 2026 року – 2161,75 грн.). Разом із тим зауважимо, що податковим законодавством не передбачено звільнення від сплати податку осіб, які приймали участь у Другій Світовій війні, що є певною дискримінацією таких осіб. За даними Пенсійного фонду України на 1 січня 2025 року кількість ветеранів війни та жертв нацистських переслідувань становила 366 761 особу [23].

Проблемою звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб є неврахування державою суми доходу осіб, якій звільняються від оподаткування, що спричиняє ситуацію, коли від оподаткування звільняються особи, які могли поповнювати бюджет [9; 12].

Також наголошуємо на тому, що держава не враховує зарубіжний досвід підтримки молоді під час їхнього працевлаштування [4; 10; 11]. Так в Польщі [24] передбачено звільнення молоді від оподаткування заро-

бітної плати, що створює стимули для молоді щодо працевлаштування в країнах, де вони мешкають.

3. Податкова соціальна пільга. Такий вид пільги діє лише в Україні відповідно до статті 169 Податкового кодексу України. При цьому пільга може бути застосована лише за умови не перевищення заробітної плати встановленого обмеження – для 2026 року це сума 4660 грн. Тобто здебільшого на таку пільгу можуть претендувати особи, які мають більше двох дітей віком до 18 років, оскільки в цьому випадку межа застосування пільги збільшується залежно від кількості дітей у платника податку. Переважна більшість осіб, які б мали скористатися правом на пільгу (наприклад, Герої України) полишаються такого права, у випадку перевищення заробітною платою межі застосування податкової соціальної пільги, яка майже вдвічі менша за показник мінімальної заробітної плати.

Як свідчить статистика, наведена в Національній стратегії доходів [22], кількість осіб, що скористалися правом на податкову соціальну пільгу скорочується. Якщо в 2019 році кількість осіб, які скористалися правом на податкову соціальну пільгу становила 1 549 618 осіб, то за підсумками 9 місяців 2023 року – лише 741 195 осіб. Близько 1,5 млн. осіб працездатних осіб мали заробітну плату, яка не вище рівня мінімальної. При цьому кількість працюючого населення становила біля 7,5 млн. осіб. Тобто, теоретично правом на пільгу мали в 2023 році скористатися саме 1,5 млн. осіб

При цьому мінімальна заробітна плата в 2019 році становила 4173 грн., а в 2023 році – 6700 грн. При цьому, якщо перевести показник мінімальної заробітної плати в євро, то її сума складе: в 2019 році – 144 євро, а в 2023 році – 169 євро. Фактично дохід зростає, але з'їдається інфляцією, сукупний показник якої з 2019 по 2023 роки становив 50,8 % [25].

Якщо говорити про категорії податкової соціальної пільги, то по-перше вона не відповідає вимогам сучасності, оскільки містить пільги для осіб, вік яких становить більше 90-та років (наприклад, учасники Другої Світової війни). По-друге, пільга створює певні дискримінаційні аспекти для студентів, оскільки Податковим кодексом України обмежується право на застосування податкової соціальної пільги для студентів, які отримують стипендію з бюджету і паралельно працюють [9; 11; 12].

4. Податкова знижка. Ще одним із пільгових інструментів під час оподаткування

доходів фізичних осіб є податкова знижка [4; 6; 7]. Ця пільга в Україні застосовується за підсумками звітного року на підставі декларації, яку платник податку має право подати протягом наступного року, після здійснення таких витрат. Дані Національної стратегії доходів [22] зменшення зі 143 048 осіб в 2019 році до 89 879 осіб за 2023 рік, які подавали декларацію для отримання відшкодування витрат, які відносилися до податкової знижки.

Переважаюча більшість витрат включаються до податкової знижки з обмеженнями [9; 10]. Причому в деяких випадках такі обмеження мають характер дискримінації відносно платників податку. Наприклад, за пп. 166.3.6 Податкового кодексу України до податкової знижки можуть бути включено витрати платника податку на репродуктивні технології в розмірі, що не перевищує третину річної заробітної плати. Тобто в цій ситуації, особи, що мають низьку заробітну плату мають менше можливостей щодо суми, яку вони можуть віднести до податкової знижки.

Спірним видом витрат, який може бути включено до податкової знижки є витрати на оплату державного мита на усиновлення дітей [10]. В цій ситуації дуже важко зрозуміти логіку держави, яка не в змозі взяти на себе витрати щодо оформлення документів з усиновлення, оскільки особа, що всиновлює дитину бере на себе витрати по дотриманню такої дитини в майбутньому і відповідно держава припиняє фінансування витрат на дотримання цієї дитини. Окрім того зауважимо, що відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України [26], оплата витрат на усиновлення дитини не передбачає сплату державного мита.

В умовах воєнного стану проблемним аспектом щодо отримання права на податкову знижку є підтвердження статусу резидента України [11], оскільки правом на податкову знижку можуть скористатися лише резиденти, які перебували в Україні не менше 183 календарних днів протягом календарного року. З урахуванням того, що деякі особи покинули територію України, але продовжують працювати в Україні, отримати право на податкову знижку стає проблемним.

Висновки. З урахуванням проведеного дослідження слід сказати, що існує багато пільг з податку на доходи фізичних осіб, які є втратами доходу бюджету. При цьому характер цих пільг та порядок їх застосування потребує змін.

1. Запровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб з встанов-

ленням неоподаткованого мінімуму доходів громадян на рівні мінімальної заробітної плати для забезпечення реалізації принципу соціальної справедливості, передбаченого податковим законодавством.

2. Звільнити від оподаткування податком на доходи фізичних осіб молодь, яка в умовах воєнного стану залишається працювати в Україні.

3. Звільнення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб учасників бойових дій у Другій Світовій війні.

4. Встановлення межі застосування податкової соціальної пільги на рівні мінімальної заробітної плати або в євро для врахування інфляційних коливань в економіці.

5. Виключення з норм податкового законодавства обмеження користування податковою соціальною пільгою студентами, які отримують стипендію з бюджету.

6. Застосування на період воєнного стану права на податкову знижку для осіб, які є громадянами України але втратили статус резидента України, внаслідок виїзду з тимчасово окупованих територій за кордон.

7. Встановлення однакової межі для застосування права на податкову знижку у разі здійснення витрат на репродуктивні технології.

8. Перекладання на державу фінансування витрат, пов'язаних з усиновленням дитини.

9. Включення пільг з податку на доходи фізичних осіб до Довідника податкових пільг на підставі обґрунтованого переліку від Державної податкової служби України.

Подальші напрямки дослідження пов'язані з обґрунтуванням шляхів запровадження в Україні прогресивної шкали оподаткування заробітної плати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інформація щодо виконання Державного та Зведеного бюджетів України URL: https://www.mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (дата звернення: 19.01.2026)
2. Data on Taxation Trends URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/economic-analysis/data-taxation-trends_en (дата звернення: 19.01.2026)
3. EU and euro area tax-to-GDP ratio up in 2024 URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20251031-2> (дата звернення: 19.01.2026)
4. Carbonnier, C., Malgouyres, C., Py, L., & Urvoy, C. Who benefits from tax incentives? The heterogeneous wage incidence of a tax credit. *Journal of Public Economics*, 2022, 206, 104577. URL: https://shs.hal.science/halshs-02495652/file/wp2020_08_.pdf (дата звернення: 19.01.2026)
5. Bogacki S, Wołowicz T, Skowron Ł, Sak-Skowron M. The concept of tax income.economic and social issues in the context of the ways of harmonization processes. *IJOLS*. (2023);14(2):499-522. URL: <https://ijols.com/article/01.3001.0054.2777/en> (дата звернення: 19.01.2026)
6. Granell, R., Fuenmayor, A. & Savall, T. Redistributive effects of tax-benefit policies in the EU. Simulation of reform proposals. *Int Rev Econ* 71, 933–957 (2024). URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12232-024-00474-7#citeas> (дата звернення: 19.01.2026)
7. Sologon, D.M., Van Kerm, P., Li, J. et al. Accounting for differences in income inequality across countries: tax-benefit policy, labour market structure, returns and demographics. *J Econ Inequal* 19, 13–43 (2021). URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10888-020-09454-7?fromPaywallRec=false#citeas> (дата звернення: 19.01.2026)
8. Syahril, Muh. Akbar Fhad, Hamida Hasan. "A Comparative Research on the Effectiveness of Progressive Versus Proportional Tax Systems in Enhancing Social Justice". *Administrative and Environmental Law Review*, 2024, 5 (2): 97-106. URL: <https://jurnal.fh.unila.ac.id/index.php/aclr/article/view/3479/2118> (дата звернення: 19.01.2026)
9. Мартинюк І. Податок на доходи фізичних осіб: фіскальні та соціальні аспекти. *Економіка та суспільство*, (56), 2023 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3006> (дата звернення: 19.01.2026)
10. Райнова Л. Оцінювання ефективності пільг з податку на доходи фізичних осіб в країнах ЄС. *Молодий вчений*, 11 (99), 2021, 409-414. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2666> (дата звернення: 19.01.2026)
11. Бурковська А. В. Терянік Д. О. Податкові пільги в Україні на період воєнного стану. *Modern Economics*. 2024. № 45(2024). С. 27-32. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/tax-privileges-in-ukraine-during/> (дата звернення: 19.01.2026)
12. Коломієць П. В. Податкові пільги як фактор загрози податковій безпеці України в контексті втрат дохідної частини місцевих бюджетів. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право*. 2022. Т. 2. Вип. 72. С. 65-70. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/941f5bd0-1f81-4e6a-9ff8-83ac5f24ad48> (дата звернення: 19.01.2026)

13. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. No 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 19.01.2026)
14. Єфименко Т. І., Іванов Ю. Б., Найденко О. Є. Обґрунтування доцільності використання в преференційній політиці концепції податкових витрат. *Фінанси України*. 2021. № 8. С. 7-23. URL: https://finukr.org.ua/?page_id=774&lang=en&aid=4818 (дата звернення: 19.01.2026)
15. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. No 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 19.01.2026)
16. Austria. Individual – Taxes on personal income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/austria/individual/taxes-on-personal-income> (дата звернення: 19.01.2026)
17. Cyprus. Individual – Taxes on personal income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/cyprus/individual/taxes-on-personal-income> (дата звернення: 19.01.2026)
18. Finland. Individual – Taxes on personal income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/finland/individual/taxes-on-personal-income> (дата звернення: 19.01.2026)
19. France. Individual – Taxes on personal income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/france/individual/taxes-on-personal-income> (дата звернення: 19.01.2026)
20. Germany. Individual – Taxes on personal income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/germany/individual/taxes-on-personal-income> (дата звернення: 19.01.2026)
21. Luxembourg. Individual – Taxes on personal income. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/luxembourg/individual/taxes-on-personal-income> (дата звернення: 19.01.2026)
22. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 р. № 1218-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 19.01.2026)
23. Звіт про чисельність ветеранів війни та жертв нацистських переслідувань станом на 01.01.2025 URL: <https://www.pfu.gov.ua/2170777-zvit-pro-chyselnist-veteraniv-vijny-ta-zhertv-natsystskiyh-peresliduvan-stanom-na-01-01-2025/> (дата звернення: 19.01.2026)
24. Tax exemption for people under 26 – what you need to know. URL: <https://www.randstad.pl/en/career-advice/jobs-poland/clone-interview-questions-how-to-successfully-navigate-recruitment> (дата звернення: 19.01.2026)
25. Індекс інфляції в Україні URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 19.01.2026)
26. Про державне мито : Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.1993 року № 7-93 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-93#Text> (дата звернення: 19.01.2026)

REFERENCES:

1. Informatsiya shchodo vykonannya Derzhavnoho ta Zvedenoho byudzhetyv Ukrayiny [Information on the implementation of the State and Consolidated Budgets of Ukraine]. Available at: https://www.mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
2. Data on Taxation Trends. Available at: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/economic-analysis/data-taxation-trends_en (accessed: 19.01.2026)
3. EU and euro area tax-to-GDP ratio up in 2024. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20251031-2> (accessed: 19.01.2026)
4. Carbonnier, C., Malgouyres, C., Py, L., & Urvoy, C. (2022) Who benefits from tax incentives? The heterogeneous wage incidence of a tax credit. *Journal of Public Economics*, 206, 104577. Available at: https://shs.hal.science/halshs-02495652/file/wp2020_08_.pdf DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2021.104577> (accessed: 19.01.2026)
5. Bogacki S, Wołowiec T, Skowron Ł, Sak-Skowron M. The concept of tax income.economic and social issues in the context of the ways of harmonization processes. *IJOLS*. (2023);14(2):499-522. Available at: <https://ijols.com/article/01.3001.0054.2777/en> DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.2777>. (accessed: 19.01.2026)
6. Granell, R., Fuenmayor, A. & Savall, T. (2024) Redistributive effects of tax-benefit policies in the EU. Simulation of reform proposals. *Int Rev Econ* 71, 933–957 (2024). Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12232-024-00474-7#citeas> DOI: 10.1007/s12232-024-00474-7 (accessed: 19.01.2026)
7. Sologon, D.M., Van Kerm, P., Li, J. et al. (2021) Accounting for differences in income inequality across countries: tax-benefit policy, labour market structure, returns and demographics. *J Econ Inequal* 19, 13–43. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10888-020-09454-7?fromPaywallRec=false#citeas> DOI: 10.1007/s10888-020-09454-7 (accessed: 19.01.2026)

8. Syahril, Muh. Akbar Fhad, Hamida Hasan. (2024) A Comparative Research on the Effectiveness of Progressive Versus Proportional Tax Systems in Enhancing Social Justice. *Administrative and Environmental Law Review*, 5 (2): 97-106. Available at: <https://jurnal.fh.unila.ac.id/index.php/aelr/article/view/3479/2118> DOI: <https://doi.org/10.25041/aelr.v5i2.3479>. (accessed: 19.01.2026)
9. Martynyuk I. (2023) Podatok na dokhody fizychnykh osib: fiskal'ni ta sotsial'ni aspekty [Personal Income Tax: Fiscal and Social Aspects]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and Society*, (56) Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3006> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-60> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
10. Raynova L. (2021) Otsynuvannya efektyvnosti pil'h z podatku na dokhody fizychnykh osib v krayinakh YES. [Evaluating the effectiveness of personal income tax benefits in EU countries]. *Molodyy vchenyy – Young Scientist*, 11 (99), 2021, 409-414 Available at: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2666> DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-88> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
11. Burkov'ska A. V. Teryanik D. O. (2024) Podatkovi pil'hy v Ukraini na period voyennoho stanu [Tax privileges in Ukraine during martial law]. *Modern Economics. – Modern Economics*. No. 45. P. 27-32 Available at: <https://modecon.mnau.edu.ua/tax-privileges-in-ukraine-during/> DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V45\(2024\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V45(2024)-04) (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
12. Kolomiyets' P. V. (2022) Podatkovi pil'hy yak faktor zahrozy podatkoviy bezpetsi Ukrainy v konteksti vtrat dokhidnoyi chastyny mistsevykh byudzhetyv [ax benefits as a factor of threat to the tax security of Ukraine in the context of losses of the revenue part of local budgets]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu: seriya: Pravo. – Scientific Bulletin of Uzhgorod University: series: Law*. Vol. 2. Issue 72. P. 65-70 Available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/941f5bd0-1f81-4e6a-9ff8-83ac5f24ad48> DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.72.43> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
13. Podatkovi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 r. no. 2755 [Tax code of Ukraine: Law of Ukraine from 02.12.2010 No. 2755]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
14. Yefymenko T. I., Ivanov YU. B., Naydenko O. YE. (2021) Obruntuvannya dotsil'nosti vykorystannya v preferentsiyi politytsi kontseptsii podatkovykh vytrat [justification of the feasibility of using the concept of tax expenditures in preferential policy]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*. No. 8. P. 7-23. Available at: https://finukr.org.ua/?page_id=774&lang=en&aid=4818 DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.08.007> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
15. Mytnyy kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.03.2012 r. no. 4495-VI [Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine of March 13, 2012 No 4495-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
16. Austria. Individual – Taxes on personal income. Available at: <https://taxsummaries.pwc.com/austria/individual/taxes-on-personal-income> (accessed: 19.01.2026)
17. Cyprus. Individual – Taxes on personal income. Available at: <https://taxsummaries.pwc.com/cyprus/individual/taxes-on-personal-income> (accessed: 19.01.2026)
18. Finland. Individual – Taxes on personal income. Available at: <https://taxsummaries.pwc.com/finland/individual/taxes-on-personal-income> (accessed: 19.01.2026)
19. France. Individual – Taxes on personal income. Available at: <https://taxsummaries.pwc.com/france/individual/taxes-on-personal-income> (accessed: 19.01.2026)
20. Germany. Individual – Taxes on personal income. Available at: <https://taxsummaries.pwc.com/germany/individual/taxes-on-personal-income> (accessed: 19.01.2026)
21. Luxembourg. Individual – Taxes on personal income. Available at: <https://taxsummaries.pwc.com/luxembourg/individual/taxes-on-personal-income> (accessed: 19.01.2026)
22. Pro skhvalennya Natsional'noyi stratehiyi dokhodiv do 2030 roku [On the approval of the National Revenue Strategy until 2030] Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine. December 27, 2023, No. 1218. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
23. Zvit pro chysel'nist' veteraniv viyny ta zhertv natsyst-s'kykh peresliduvan' stanom na 01.01.2025 [Report on the number of war veterans and victims of Nazi persecution as of 01.01.2025]. Available at: <https://www.pfu.gov.ua/2170777-zvit-pro-chyselnist-veteraniv-viyny-ta-zhertv-natsystskykh-peresliduvan-stanom-na-01-01-2025/> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)
24. Tax exemption for people under 26 – what you need to know. Available at: <https://www.randstad.pl/en/career-advice/jobs-poland/clone-interview-questions-how-to-successfully-navigate-recruitment> (accessed: 19.01.2026)

25. Indeks inflyatsiyi v Ukraini [Inflation index in Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)

26. Pro derzhavne myto : Dekret Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.01.1993 roku № 7-93 [On state duty: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 21, 1993 No. 7-93]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-93#Text> (in Ukrainian) (accessed: 19.01.2026)

Дата надходження статті: 10.12.2025

Дата прийняття статті: 18.12.2025

Дата публікації статті: 29.12.2025